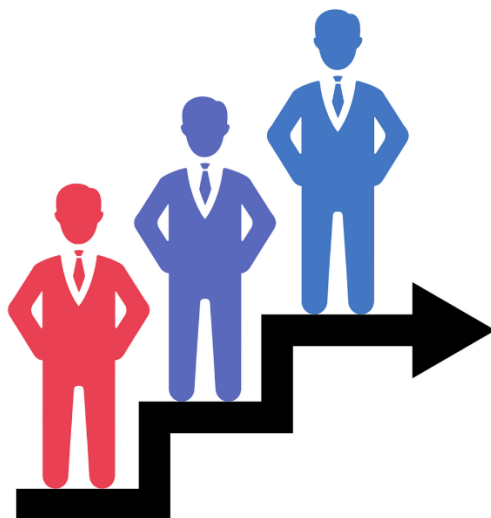

Ewaluacja wsparcia doradztwa zawodowego w obszarze oświaty

Badanie wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego
PO WER

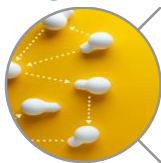

Badanie ewaluacyjne współfinansowane przez
Unię Europejską ze środków Europejskiego
Funduszu Społecznego

Cele badania

Głównym celem badania była ocena realizacji celu PO WER dotyczącego doradztwa zawodowego oraz potrzeb dalszego wsparcia doradztwa zawodowego w przyszłości. W ramach badania ustalono osiągniętą wartość wskaźnika rezultatu długoterminowego „Odsetek szkół i placówek dla młodzieży i dorosłych w których funkcjonuje doradztwo edukacyjno-zawodowe zgodnie z wypracowanymi wzorcami”, oceniono dotychczasowe efekty realizacji projektów w obszarze doradztwa zawodowego, zidentyfikowano bariery i luki w zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości usług doradztwa zawodowego oraz wypracowano rekomendacje.

Metodologia badania

W badaniu zastosowano triangulację metod i technik badawczych.

Zrealizowano badania ilościowe szkół, uczestników szkoleń trenerów, a także absolwentów.

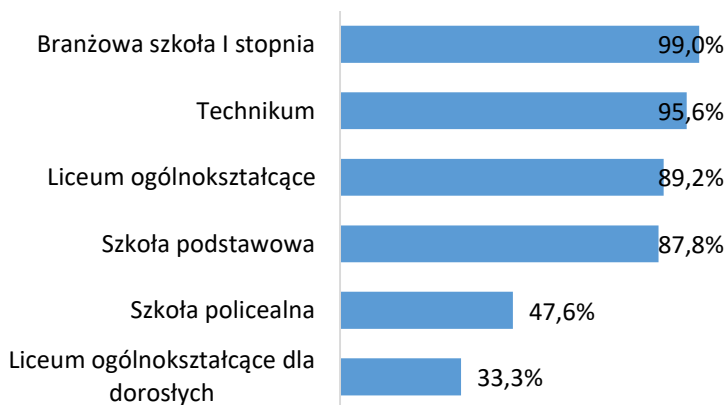
W badaniach jakościowych udział wzięli szkolni doradcy zawodowi, uczestnicy szkoleń zrealizowanych w ramach PO WER, absolwenci, przedstawiciele MEiN oraz ORE

Wskaźnik rezultatu długoterminowego

Osiągnięta wartość wskaźnika rezultatu długoterminowego „Odsetek szkół i placówek dla młodzieży i dorosłych, w których funkcjonuje doradztwo edukacyjno-zawodowe zgodnie z wypracowanymi wzorcami” wyniosła 85,2%, w tym dla województwa mazowieckiego wyniosła 83,7%, zaś dla pozostałych województw 85,7%. W obu przypadkach znacząco przekroczyła wartość 50,0% założoną w PO WER.

Zaobserwować można znaczące różnice w zakresie realizacji doradztwa zawodowego w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz w szkołach dla dorosłych.

Wykres 1 Osiągnięta wartość wskaźnika rezultatu długoterminowego w podziale na typ szkoły

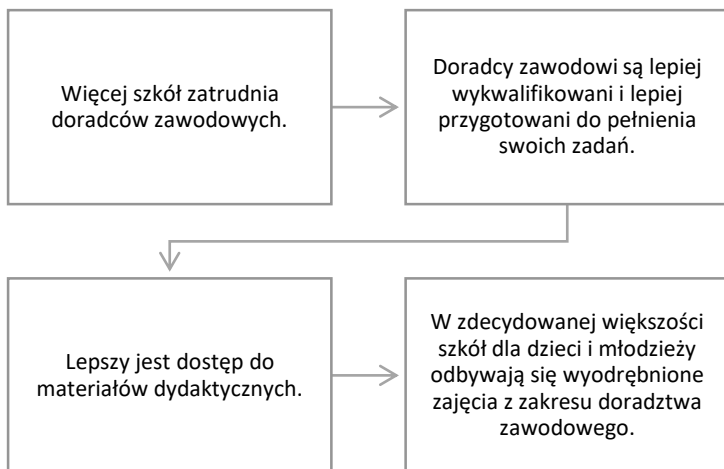

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego szkół.

Przepisy nie nakładają na szkoły dla dorosłych obowiązku zorganizowania wyodrębnionych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego. Dlatego też znaczna część szkół dla dorosłych nie realizuje zadań z zakresu doradztwa zawodowego. W tym kontekście uzyskaną wartość wskaźnika dla szkół dla dorosłych również należy uznać za zadowalającą.

Zmiana sytuacji w zakresie doradztwa zawodowego w okresie realizacji PO WER

W okresie realizacji PO WER dostęp uczniów do doradztwa zawodowego uległ wyraźniej poprawie.

Problemy i wyzwania w obszarze funkcjonowania doradztwa zawodowego w szkołach

Niewystarczające zasoby przeznaczone na realizację doradztwa zawodowego w szkołach. Przy ograniczonych zasobach trudno jest zorganizować np. konsultacje indywidualne dla uczniów, czy czasochłonne wydarzenia takie jak udział uczniów w targach edukacyjno-zawodowych. W konsekwencji trudno jest zrealizować treści programowe i osiągnąć cele doradztwa zawodowego.

W opinii wielu respondentów, liczba godzin zajęć z doradztwa zawodowego w szkołach jest zbyt mała.

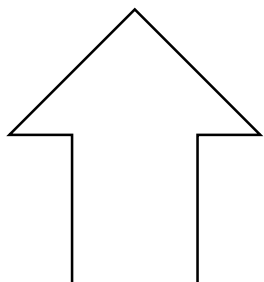

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego często odbywają się na ostatnich lekcjach, nieregularnie, w ramach zastępstw, przez co spada ich efektywność, a także ranga w oczach uczniów.

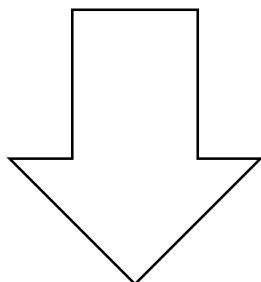
Optymalnym modelem funkcjonowania doradztwa zawodowego w szkole jest zatrudnienie doradcy zawodowego na etacie (lub przynajmniej części etatu). Pozwala to wygospodarować zasoby na zwiększenie liczby zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, realizację dodatkowych zadań związanych z doradztwem zawodowym oraz prowadzenie doradztwa indywidualnego, w zależności od bieżących potrzeb uczniów i ich rodziców.

Wyzwaniem pozostaje przygotowanie kadry do prowadzenia zajęć z zakresu doradztwa zawodowego. Choć w porównaniu do okresu sprzed wdrażania PO WER zajęcia te prowadzi wyraźnie więcej osób posiadających wymagane kwalifikacje formalne, to jednak ich umiejętności nie zawsze były wystarczające do prowadzenia zajęć. Wskazać można na deficyty w obszarze prowadzenia zajęć w formie aktywnej, z wykorzystaniem metod warsztatowych, poradnictwa indywidualnego, a także w zakresie umiejętności prowadzenia doradztwa zawodowego z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, zdalnie lub w trybie hybrydowym.

Doradztwo zawodowe w oczach absolwentów

Prawie połowa absolwentów szkół z 2021 r. w ogóle nie pamięta, że miała zajęcia z doradztwa zawodowego.

Spośród tych absolwentów, którzy deklarowali uczestnictwo w zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, mniej niż połowa deklaruje, że zajęcia te pomogły im w odkryciu swoich mocnych i słabych stron, w wyborze dalszej ścieżki kształcenia lub zawodu.

Wpływ PO WER na poprawę sytuacji w zakresie doradztwa zawodowego w szkołach

Na poprawę sytuacji w zakresie doradztwa zawodowego w szkołach zdecydowanie pozytywny wpływ miały projekty realizowane w ramach PO WER.

W ramach projektów pozakonkursowych opracowano założenia systemu doradztwa zawodowego i treści edukacyjnych, a także opracowano przykładowe programy doradztwa zawodowego wraz ze scenariuszami zajęć. Materiały te są powszechnie wykorzystywane przez szkoły i wysoko oceniane przez szkolnych doradców zawodowych.

W ramach PO WER opracowano również materiały multimedialne wspomagające doradztwo zawodowe. Są one często wykorzystywane przez doradców zawodowych. Choć ich jakość oceniona została wysoko, to część badanych wskazywała, że materiały wspierające doradztwo zawodowe nie są w wystarczającym stopniu aktualizowane oraz uzupełniane o informacje dotyczące zmieniających się zjawisk i trendów na rynku pracy.

Mniejszy wpływ na jakość i dostępność doradztwa, choć nadal istotny, miały szkolenia dla trenerów oraz samych szkolnych doradców zawodowych. Sami uczestnicy szkoleń oceniają je bardzo wysoko.

Rekomendacje

Finansowanie w programach regionalnych realizowanych w nowej perspektywie finansowej doradztwa zawodowego, w tym m.in. doradztwa indywidualnego, współpracy z rodzicami, z pracodawcami, z instytucjami rynku pracy.

Uruchomienie w ramach KPO sieci branżowych centrów umiejętności i profilowanie ich działalności zgodnie z potrzebami szkół i placówek w zakresie doradztwa zawodowego.

W nowym programie krajowym należy przewidzieć środki na tworzenie i rozwijanie nowych materiałów wspierających doradztwo zawodowe, w tym materiałów multimedialnych.

W nowej perspektywie należy kontynuować wsparcie szkoleniowe i doradcze dla osób realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego. Może to być realizowane zarówno w programie krajowym, jak i programach regionalnych.

Należy promować dobre praktyki w zakresie współpracy z rodzicami w obszarze doradztwa zawodowego.

W treściach programowych oraz w materiałach dotyczących doradztwa zawodowego należy położyć większy nacisk na przełamywanie stereotypów na temat zawodów typowo męskich lub żeńskich.